

Motion till riksdagen 2005/06:N278

av **Fredrik Olovsson (s)**

Offentlig och kommersiell service på lands- och glesbygd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om offentlig och kommersiell service på lands- och glesbygd.

Motivering

Regeringen har i sin budget gjort en väsentlig satsning på regionalpolitisk utveckling och det är en prioritering som är mycket viktig. Cirka 95 % av vårt lands yta klassas som lands- eller glesbygd. Här bor närmare en tredjedel av landets befolkning eller drygt 2,6 miljoner personer. Man räknar med att det finns ca 5 000 orter på lands-/glesbygden. Av dessa är det hälften som har fler än en butik. Omkring 1 200 orter har bara en enda butik och på ungefär lika många orter finns det ingen affär över huvud taget. Under de senaste åren har ca 100 orter per år förlorat sin sista butik och trenden ser inte ut att vända inom överskådlig tid.

Det är inte befolkningsminskningen på dessa orter som i första hand orsakat butiknedläggelsen, utan minskade marginaler och ökade kostnader. Det blir helt enkelt för dyrt att driva affär när möjligheten till rationell stordrift saknas. När den kommersiella servicen håller på att försvinna eller redan har försvunnit, blir även den offentliga servicen eftersatt. Därför är det viktigt att servicefattiga orter ges egna möjligheter att lokalt behålla och utveckla en rimlig service.

FLF (Föreningen för landsbygdshandels främjande), som bl.a. består av de stora dagligvarukedjorna, arbetar för att utveckla möjligheterna för den sista butiken på orten. Det sker genom olika insatser för kompetensutveckling och gemensam marknadsföring. Här har Konsumentverket och länsstyrelserna gjort stora insatser.

I Vingåker kommun har ett pilotprojekt utvecklats som bygger på Internet-handel. I ett landshandelscenter samlas utlämningsfunktionen för varor från

Fel! Okänt namn på

dagligvarubutiken, Apoteket och Systembolaget. Här finns också en rad offentliga servicefunktioner som bibliotekshörna, fot- och hårvård, turistinformation m.m. Lanthandelscentret kan även erbjuda distansutbildning och kontorsrum samt lokaler för kurser, konferenser och företagsträffar. Här finns kiosk, matservering, loppis och presentbod, kort sagt blir lanthandelscentret ett minicentrum på landsbygden med all den service som bygdens invånare själva efterfrågar och ställer upp på.

Projektet har i samverkan med dagligvarukedjorna och LRF utarbetat ett idékoncept som innebär att man på ett nationellt plan – eventuellt genom en samverkan med FLF – skulle kunna åstadkomma en mängd ramavtal på servicefunktioner som skulle kunna erbjudas lanthandelscenter eller den sista butiken på orten. Det handlar om exempelvis ombudsavtal med både statliga och privata serviceaktörer, förmånliga rabatt- och inköpsavtal m.m.

En lönsam affärsnärlig stordriftsfördel kan åstadkommas om vi får en rationell samverkan på nationell basis. Det innebär att den sista butiken eller ett lanthandelscenter kan få skälig ersättning för en arbetsrelaterad insats. Idag får de enskilda enheterna snarare subventionera de offentliga serviceaktörerna. Dessutom har man generellt oskäligt dåliga avtalsvillkor. Genom samverkan kan en förbättrad lönsamhet åstadkommas, vilket kan säkerställa – och i många fall återställa – en rimlig service även på lands- och glesbygd.

Det är rimligt att regeringen tar initiativ som gör det möjligt att genomföra ett nationellt s.k. modulsystem med stordriftsfördelar av olika funktioner för orter med enbart en enda butik eller ingen alls. En viktig komponent är också att de statliga serviceaktörerna får direktiv om att de ska ta hänsyn till möjligheterna att bygga hållbara serviceställen på lands- och glesbygd när de tecknar sina avtal.

Det är viktigt att regeringen stöder och aktivt medverkar till att skapa verktyg som gör att servicefattiga bygder får möjlighet att behålla och utveckla en bra både offentlig och kommersiell service.

Stockholm den 29 september 2005

Fredrik Olovsson (s)